

PLANBESKRIVNING



Detaljplan för Knutsbol

Fastighetsbeteckning Årjäng Knutsbol 1:7
Årjängs Kommun
Värmlands Län

INNEHÅLL

1. Inledning	3
2. Tidigare ställningstaganden	4
3. Avvägningar enligt Miljöbalken m.fl.	4
4. Förutsättningar och förändringar	6
5. Konsekvenser av planens genomförande	15
6. Genomförandefrågor	16
7. Medverkande tjänstemän	17

1. INLEDNING

BAKGRUND

Intresse har anmälts om att upprätta detaljplan för bostadsändamål sydöst om Töcksfors centrum. Detaljplanen berör fastigheten Årjäng Knutsbol 1:7 som ingår i kommunens LIS-område (landsbygdsutveckling i strandnära läge) ”Knutsbol”. LIS-området Knutsbol samt denna detaljplan rör två delområden inom fastigheten.

För Årjäng Knutsbol 1:7 finns ingen detaljplan sedan tidigare. Läget anses lämpligt för att skapa bostadsmöjligheter i attraktiva lägen och bidrar till landsbygdsutveckling samt stärkt service till Töcksfors centrum.

PLANENS SYFTE

Syftet med detaljplanen är att pröva möjligheten för att avstycka och uppföra bostadshus för helårsboende eller fritid som är väl anpassade till områdets karaktär, landskapsbilden och natur- och friluftsvärden.

PLANENS HANDLINGAR

Planen omfattar följande handlingar:

1. Denna planbeskrivning
2. Plankarta - juridiskt bindande dokument
3. Undersökning om betydande miljöpåverkan, (UBMP)
4. VA-utredning, 2020-06-08
5. PM Geoteknik, 2020-06-02
6. Naturvärdesinventering, 2020-06-19

Efter samrådet upprättas en samrådsredogörelse som redogör inkomna synpunkter. Efter granskning upprättas ett granskningsutlåtande som redogör för inkomna synpunkter.

En fastighetsförteckning upprättas som redovisar fastighetsägare som är berörda av planförslaget.

PLANFÖRFARANDE OCH TIDPLAN

Planen kommer att handläggas med ett standardförfarande med granskning enligt PBL 2010:900, kapitel 5.

Samråd: Myndigheter, sakägare och andra berörda ges möjlighet att lämna synpunkter.

Granskning: Planförslaget finns tillgängligt för granskning och en sista möjlighet att lämna synpunkter ges.

Antagande: Planen antas i bygg- och miljönämnden.

Överklagande: Sakägare som inte fått sina synpunkter tillgodosedda har möjlighet att överklaga inom tre veckor från beslutet tagits.

Laga kraft: Om ingen överklagar planen vinner den laga kraft tre veckor efter beslutet.

Preliminär tidplan

Uppdrag om planläggning	Februari 2020
Samrådsskede	Sommar 2020
Granskning	Hösten 2020
Antagande BOM	4 kvartal 2020
Laga kraft	tidigast 1 kvartal 2021

PLANDATA OCH MARKÄGFÖRHÅLLANDEN

Planförslaget berör fastigheten Årjäng Knutsbol 1:7 (1) samt (2) vilken är privatägd. Planområdet består av två delområden som sammanlagt uppgår till ca 28 hektar. Knutsbol är beläget ca 3 km sydöst om Töcksfors centrum utmed sjön Foxen.



Ovan: Planområdets ungefärliga lokalisering markerat med röda streckade linjer.



2. TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

PLANUPPDRAG

Kommunstyrelsen har 2020-02-05 § 9 beslutat om positivt planbesked och att ge bygg- och miljönämnden i uppdrag att upprätta detaljplan för Knutsbol. Vidare beslutades att planen handläggs med standardförfarande och att exploitören ska stå för kostnaden för framtagandet av detaljplanen.

ÖVERSIKTSPLAN

I kommunens översiktsplan beskrivs att det är betydelsefullt att möjliggöra attraktiva boendemiljöer för att öka inflyttningen till landsbygden. Vidare beskrivs att kommunens unika natur- och kulturvärden kan integreras med bebyggelse samtidigt som de bevaras för att skapa en hållbar landsbygd.

Knutsbol är utpekad i översiktsplanens tematiska tillägg för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS), LIS område nr.8, 2016. Planområdet anses gynnsamt beläget med närhet till centrum, med befintlig infrastruktur och etablerade bostadsområden. I LIS-planen anges att rekreativvärdena vid udden är viktiga att naturvärdesbedömning bör göras i samband med planläggning, att godkända valöslösningar krävs samt att det är en fördel om möjligheter till gång- och cykel till Töcksfors studeras.

Det bedöms i LIS-planen att nya bostäder i området kan förbättra underlaget för olika typer av service och näringsverksamheter i Töcksfors. Ett ianspråktagande av området enligt förslaget ska kunna bidra till landsbygdsutveckling utan att strandskyddets syften motverkas.

Detaljplanen är förenlig med kommunens intentioner.



Ovan: Karta över LIS-område Knutsbol.

ÖVRIGA PROGRAM OCH POLICYS

Kommunens bostadsförsörjningsprogram vann laga kraft 2016. Målet är att Årjängs kommun ska nå 10 000 invånare till år 2030 vilket kräver en bostadsmarknad i balans. Översikt över bostadsmarknaden 2011-2015 i Värmlands län visar dock ett underskott av bostäder i Årjängs kommun.

Nulägesbeskrivningen för Töcksfors är att det är en tätort med en ung befolkning. Den största delen av befolkningen ingår i åldersintervallet 25-44 år. Boendetätheten är cirka 5,14 personer/bostad, de två vanligaste hushållssammansättningarna är ensamstående utan barn och samboende utan barn.

Den framtida bostadsförsörjningen ska skapa möjligheter för boende för familjer, ensamstående, ungdomar, äldre och funktionshindrade, tillfälligt boende, nyanlända och hemlösa.

UNDERSÖKNING OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Enligt gjord undersökning om betydande miljöpåverkan bedöms inte föreslagen ändrad markanvändning och genomförandet av detaljplanen medföra sådan betydande påverkan på miljön, hälsan eller hushållningen med mark, vatten eller andra resurser att det finns krav på att göra en miljöbedömning/strategisk miljöbedömning enligt PBL eller MB av planen.

Undersökning om betydande miljöpåverkan har samrått med Länsstyrelsen den 2020-03-04.

Följande frågor bör utredas eller fördjupas ytterligare:

- Geoteknik
- VA-utredning
- Naturvärdesinventering (våren/sommaren 2020)

3. AVVÄGNINGAR ENLIGT MILJÖBALKEN M.FL.

MILJÖBALKEN (MB)

Inom den fysiska planeringen finns hänsyn och avvägningar som behöver göras rörande annan lagstiftning i allmänhet och miljöbalken i synnerhet. Följande lagrum behöver särskilt beaktas;

2 kap. MB – Allmänna hänsynsregler

Planens genomförande bedöms uppfylla de allmänna hänsynsreglerna och tas hänsyn till genom att förslaget medger etablering av bostadsändamål i ett gynnsamt läge med

närhet till centrum med befintlig infrastruktur och etablerade bostadsområden.

3 kap. MB – Grundläggande bestämmelser för hushållning

I miljöbalkens tredje kapitel ges grundläggande bestämmelser för hushållning med mark och vattenområden, främst riksintressen för naturvården, kulturmiljövården, eller friluftslivet som så långt som möjligt ska skyddas från åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön.

Planområdet berör riksintresse för friluftsliv då området ligger längs sjön Foxen, vilken är en del av DANO-området. Huvudkriterierna för riksintresset är:

- Område med särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och kulturmiljö.
- Område med särskilt goda förutsättningar för friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser.
- Område med särskilt goda förutsättningar för vattenanknutna friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser.

Området är idag allemansrättsligt tillgängligt, men framkomligheten är begränsad på grund av höjdskillnaderna. Udden längst i söder i det västra delområdet bedöms nyttjas reglerbundet av kanotister och planläggs med hänsyn till detta som allmän naturmark. Kvartersmark för bostäder har placerats med hänsyn till fri passage längs strandlinjen och ett särskilt hänsynsavstånd mot udden, för att skydda platsens friluftsvården. Kvartersmarken för bostäder har även utformats med hänsyn intressen utpekade i riksintressets värdebeskrivning, se vidare under avsnitt 4.

Ekosystemtjänster

Planförslaget innebär att åkermarken inom delområde väst till stor del lämnas orörd vilket innebär att dess potential som jordbruksmark kvarstår. Planförslaget är också utformat för att i största möjliga mån bevara friluftsvården, uppvuxna träd och gröna passager i områdena.

4 kap. MB – Särskilda bestämmelser för vissa områden

I miljöbalkens fjärde kapitel ”Särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten för vissa områden i landet” listas en rad områden som, med hänsyn till sina natur- och kulturvården i sin helhet är av riksintresse.

Ingrepp i dessa miljöer får göras endast om de inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvården. Bestämmelserna utgör dock inte hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet.

Planområdet berör riksintresse för rörligt friluftsliv enligt 4 kap. 2 § MB, vilket sammanfaller med riksintresse för friluftsliv enl. 3 kap. MB. För hänsynstagande se avsnitt 3 ovan samt avsnitt 4.

5 kap. MB – Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt bindande styrmedel som infördes med miljöbalken 1999 för att komma till rätta med miljöpåverkan från diffusa utsläppskällor från till exempel trafik och jordbruk. En MKN kan anges som en halt eller ett värde (högsta tillåtna halt av ett ämne i luft, mark, eller vatten) men kan även beskrivas i ord. MKN kan ses som styrmedel för att på sikt nå miljökvalitetsmålen. Miljökvalitetsnormerna syftar till att skydda människors miljö och hälsa. Idag finns det särskilda normer för:

- olika föroreningar i utomhusluften (SFS 2010:477)
- olika parametrar i vattenförekomster (SFS 2004:660)
- olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten (SFS 2001:554)
- omgivningsbuller (SFS 2004:675)

MKN för utomhusluft

Det finns svenska MKN för den högsta tillåtna halten i utomhusluft av kvävedioxid och kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, ozon, bensen, fina partiklar (PM10 och PM2,5), bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel och bly i utomhusluft.

Planområdet är inte närbeläget någon högt trafikerad väg eller verksamhet med utsläpp som bedöms kunna påverka luftkvaliteten. Ytterligare påverkan genom ökat luftutsläpp från trafik i området bedöms som ringa mot bakgrund av den struktur som råder med låg och gles bebyggelse som möjliggör genomluftning och utspädnings effekter. Planförslaget bedöms inte medföra att MKN för utomhusluft överskrids i området.

MKN för vattenförekomster

Vattenmyndigheten i Västerhavets vattendistrikt har antagit en förvaltningsplan för MKN för samtliga vattenförekomster i distriktet. Alla vatten ska uppnå god ekologisk status (alternativt god potential) samt god kemisk ytvattenstatus år 2021 om inte särskilda skäl finns. MKN innefattar även ett krav på ickeförsämring, vilket innebär att vattenförekomstens miljötillstånd inte får försämrats till en lägre statusklass.

Foxen är recipient för båda delområdena.

Kemisk status

Den kemiska statusen för i stort sett alla ytvattenförekomster (sjöar, vattendrag och kustvatten) i Sverige idag påverkas av miljögifter- de överallt överskridande ämnena är polybromerade difenyletrar (PBDE), kvicksilver och kvicksilverföreningar. Anledningen är att det under lång tid har skett utsläpp, främst från internationella luftnedfall.

Foxen uppnår ej god kemisk status då kvicksilverhalten samt PBDE överskrider respektive gränsvärde. Statusen för bly och kadmium i vattenförekomsten bedöms dock vara goda.

Ekologisk status

Foxen har idag en måttlig ekologisk status med kvalitetskrav om god ekologisk status år 2021. Detta härleds till bedömningen av parametern konnektivitet som visar dålig status och redovisar att vandringshinder finns som hindrar fisk och annan vandringsbenägen fauna att röra sig fritt inom och genom vattenförekomsten. Växtplankton visar dock hög status vilket tyder på god vattenkvalitet avseende övergödning.

Samlad bedömning

Planen möjliggör för ett antal bostäder vilket innebär ökad andel hårdgjorda ytor och minskade infiltrationsmöjligheter. Planen kommer dock inte innebära att större ytor hårdgörs och den höga andelen natur bedöms klara infiltrera dagvattnet från föreslagen exploatering. Enligt utförd VA-utredning bedöms det inte finnas någon risk för att utsläppet av renat avloppsvatten ska påverka möjligheten att uppfylla miljö kvalitetsnormarna i recipienten.

Bedömningen görs att MKN för vatten inte kommer att påverkas negativt vid ett plangenomförande.

MKN för omgivningsbuller

MKN för omgivningsbuller, såsom de i dag är formulerade, innebär en skyldighet att kartlägga och upprätta åtgärdsprogram för kommuner med fler än 100 000 invånare.

Planområdet bedöms inte vara utsatt för eller ge upphov till bullerstörning som påverkar MKN för omgivningsbuller.

7 kap. MB – Skydd av naturen, strandskydd, biotopskydd, naturreservat, Natura 2000 m.m.

Delar av planen berörs av generellt samt utökat strandskydd varav ett plangenomförande kräver upphävande av strandskyddet. Enligt miljöbalken finns sju särskilda skäl för att kunna upphäva strandskyddet, där områden utpekade för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i översiktplanen utgör ett skäl. Vidare prövning inom LIS-område sker inom ramen för detaljplan. Se vidare under avsnitt ”Strandskydd”.

Inom planområdet finns inga andra skyddade områden enligt kap. 7 MB.

ÖVRIGA FÖRORDNANDEN

Tillstånd för vattenverksamhet kan behöva sökas för småbåtshamn enligt 11 kap. MB.

4. FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR

NATUR OCH KULTUR

Landskapsbild

Planområdet omfattas av riksintresse enl. 3 samt 4 kap. MB, båda med fokus på områdets betydelse för friluftslivet. Viktiga stödkriterier som pekats ut i värdebeskrivningen är bl.a. intresseväckande naturvärden, orördhet, stillhet/tystnad/låg ljudnivå och tilltalande landskapsbild.

Riksintresseområdet kallat DANO omfattar ett stort område (Dalsland-Nordmarken). Kartbilderna på nästa sida visar hur de lokala förutsättningarna analyserats under planarbetet, dels i en mer utzoomad skala kring norra Foxen mot Töcksfors, dels i en mer inzoomad skala kring Knutsbol och själva planområdet.

Landskapet längs strandlinjen kring den aktuella, norra delen av Foxen utgörs främst av sammanhängande skog samt inslag av småskaligt jordbrukslandskap och viss småhusbebyggelse. Jordbrukslandskapet samt bebyggelsen minner om viss påverkan av människans hand, medan den sammanhängande skogslinjen bedöms som en viktig faktor för känslan av orördhet i området.

Färdvägen på vattnet är den primära för riksintresset, där stråket till/från Töcksfors antas vara av vikt. Vyer från Foxen sett mot planområdet i öst bedöms vara av stor betydelse för landskapsbild. Vyer mot planrådets östra del, sett från Ulveviken, bedöms inte vara av lika stor betydelse för landskapsbild, då stråket ute på Foxen bedöms som det primära för huvuddelen av båttrafiken i området.

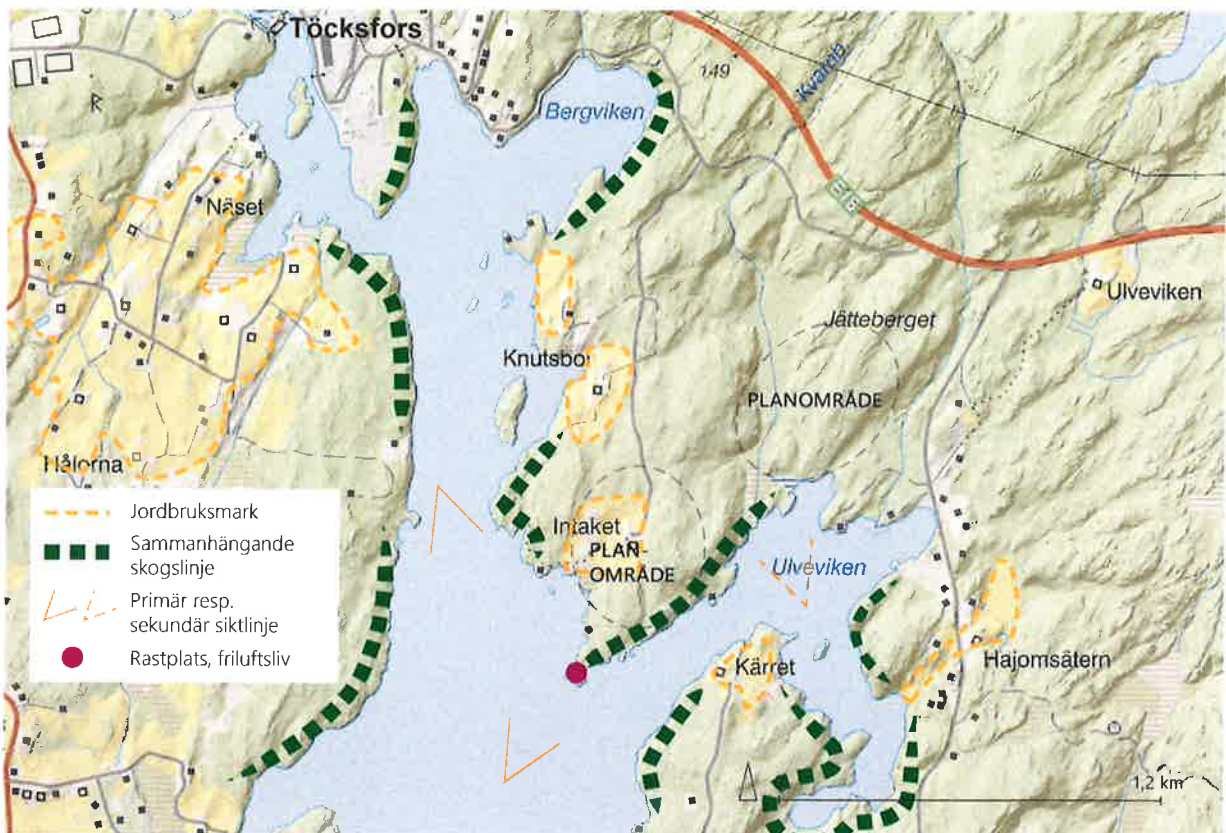
På udden, längst i söder i planrådets västra delområde, finns idag en iordningställd grill- och rastplats. Udden bedöms vara av stor vikt för det rörliga friluftslivet.

Vid exploatering i planområdet bedöms en god anpassning till områdets naturlika karaktär vara av vikt för känslan av stillhet, orördhet samt en tilltalande landskapsbild. Genom t.ex. utspärning av befintlig naturmark bedöms även goda förutsättningar för att erhålla intresseväckande naturvärden kunna ges.

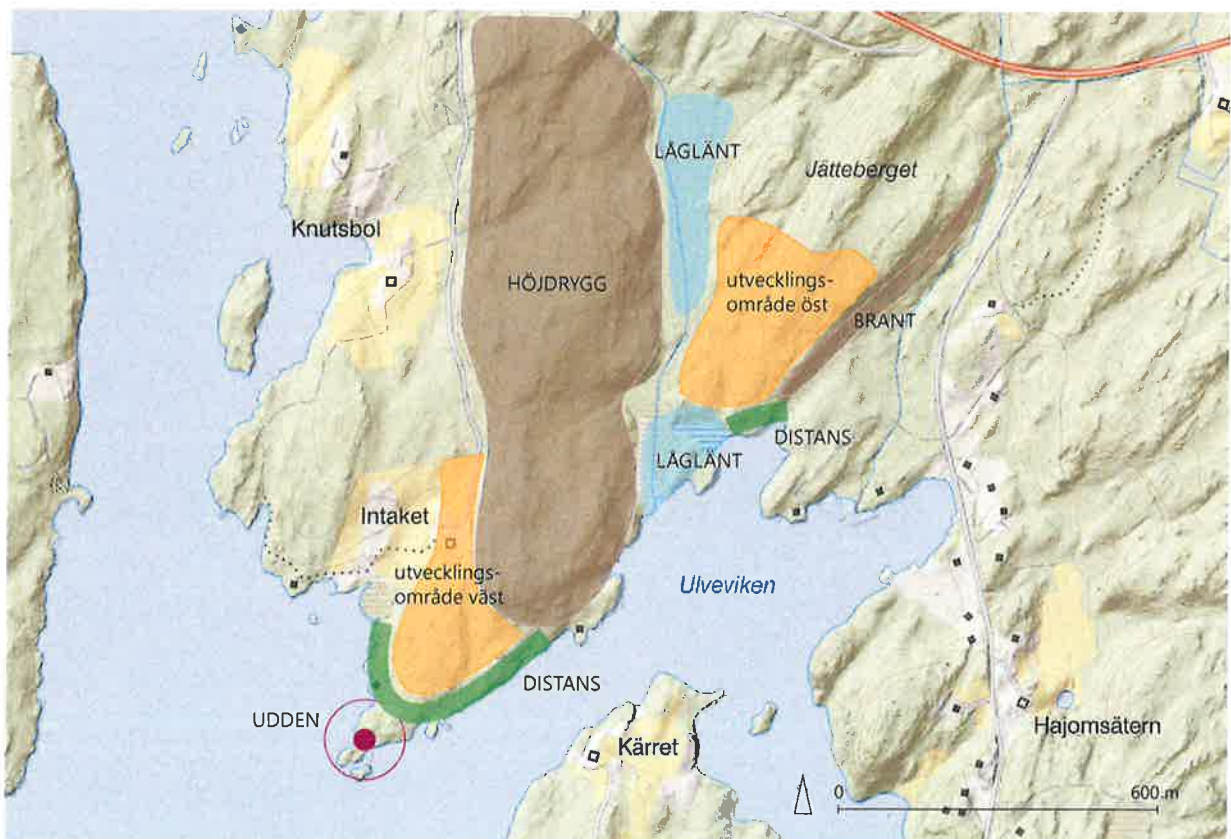
Planförslag

Planområdet har, utifrån anpassning till terrängen och den höjdrygg samt den mer låglänta del som löper i nordsydlig riktning, delats in i två delområden.

För övrig anpassning till landskapsbild samt hänsynstagande till riksintresset, se vidare under aktuella rubriker i avsnitt 4.



Ovan: Landskapsbildsanalys över planområdet i en mer utzoomad skala, med sitt sammanhang kring Norra Foxen.



Ovan: Landskapsbildsanalys över planområdets direkta närhet i en mer inzoomad skala, utifrån förutsättningarna på platsen.

Fornlämningar och kulturminnen

I östra delområdet finns en fornlämningsliknande lämning som klassats som ”övrig kulturhistorisk lämning”. Lämningen har inget formellt skydd.

Planförslag

Utmärkt lämning inom östra delområdet är belägen inom kvartersmark för bostäder (**B**).

Alla fornlämningar, såväl kända som okända, är skyddade enligt kulturminneslagen. Skulle i samband med exploatering eller andra arbeten fornlämningar eller misstänka fornlämningar påträffas skall kontakt tas med tillsynsmyndigheten, dvs. länsstyrelsen.

Mark och vegetation

Planområdet omfattar en yta på ca 28 hektar och är beläget i Knutsbol, ca 3 km söder om Töcksfors centrum. Delområde väst består av bergigt skogslandskap som slutar relativt brant ned mot vattnet, från 119 m.ö.h. till 102 m.ö.h. Ned mot vattnet och på udden är skogen delvis avverkad/starkt utglesad med tillkommen tät ungskog. Kring udden finns områden av vass. I sänkan mellan udden och den västra höjdryggen finns ett parti med åkermark kring befintlig gårdsbebyggelse. Åkermarken är gammal slättermark där inga naturvärdesarter noterades vid naturvärdesinventeringen.

Det östra delområdet består till stor del av en höjdrygg som slutar från 136 m.ö.h i norr till 102 m.ö.h vid Foxen. Området är till stor del avverkat med vissa kvarstående lövträd och förüngning av löv- och tallskog. I söder finns en udde med fin tallskog bevarad. Inom delområdet finns också blötare partier av våtmark, sumpmark.

Planområdet består även av vattenområden i sjön Foxen. Foxen kännetecknas av en vildmarkskaraktär och har på grund av dess landskapsupplevelse, zoologi och rörligt friluftsliv bedömts ha högsta naturvärde i kommunens naturvårdsprogram. För berörda vattenområden har inom ramen för naturvärdesinventeringen dykningar genomförts. Del av vattenområdet i delområde väst bedöms inneha ett visst naturvärde, naturvärdesklass 4, då rikligt med fiskyngel noterades och området bedömdes utgöra en skyddad uppväxtmiljö som snabbt värms upp.

Planförslag

Skogsmark inom delar av Årjäng Knutsbol 1:7 kommer vid ett plangenomförande att ersättas med kvartersmark för bostadsändamål (**B**). Kvartersmarkens placering har gjorts med hänsyn till strandskydd, riksintresse för friluftsliv och naturvård samt åkermarkens värden.

Udden samt fri passage längs strandlinjen planläggs som allmän plats (**NATUR**) för att säkerställa den allemansrättsliga tillgängligheten till strandområdet. Den fria passagen uppgår till en bredd av ca 25 meter.

Naturområdena mellan sjön och föreslagna bostäder samt naturmarken mellan kvartersmarken för bostäder fungerar förutom som allmänt tillgängliga ytor även som vegetationsridå för att minska påverkan på naturen, friluftslivet och landskapsbilden i området. Naturmark föreslås även mellan bostadstomter i syfte att spara vegetation och bevara områdets karaktär. Upplevelsen av bostadsområdena bör vara att de är integrerade och anpassade efter områdets befintliga förhållanden.

För att marken och vegetationen inom naturmarken inte ska förändras på ett betydande sätt utifrån landskapsbild och friluftslivets upplevelse sett från sjön föreslås att marklov krävs för förändrad marknivå mer än 0,5 meter (**a₃**) samt att marklov krävs för fällning av träd med en diameter större än 15 cm vid en stamhöjd av 1 m (**a₂**). Bestämmelsen gällande marklov för träffällning ska tolkas som att uppvuxna träd bör sparas medan undervegetation/sly får avverkas. För att tydliggöra implementeringen av bestämmelserna rekommenderas att en samlad förfrågning görs för hela naturmarken vid uppstart av byggnation i området. En skötselplan bör även upprättas vid bildandet av gemensamhetsanläggningarna och samfällighetsförening för samförstånd och tydlighet.

Åkermarken inom delområde väst planläggs som jordbruksmark (**NATUR₁**) i syfte att bevara dess värden samt



Ovan: Åkermark inom västra delområdet, vy mot syd.

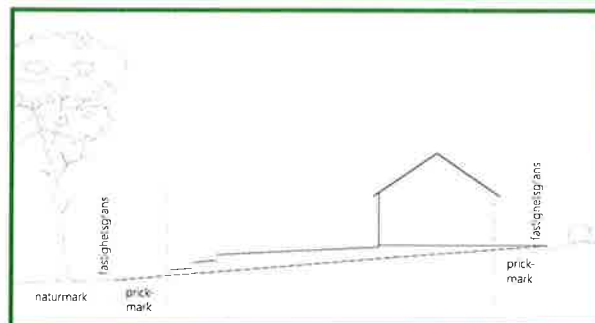
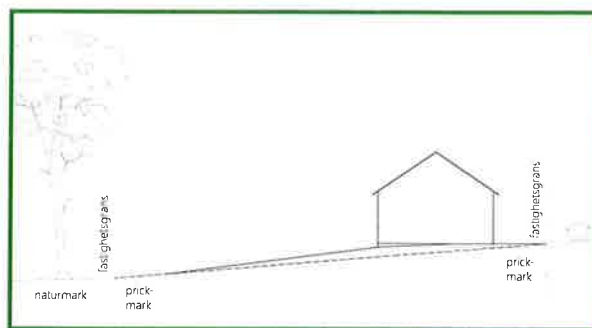


Ovan: Vy åt söder mot udden. Tät ungskog och fritidshus i sida av bild

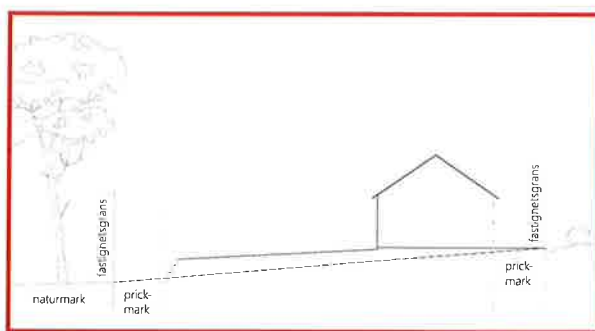
fortsättas hållas öppen för landskapsbilden. Åkern har även en viktig funktion för omhändertagande av dagvatten. Planbestämmelsen innebär att området får brukas som exempelvis vall, bete eller för småskalig odling. Vid djurhållning inom detaljplanlagt område gäller tillståndsplikt för vissa djur såsom nötkreatur och får. Tillstånd söks hos bygg- och miljönämnden. Över åkern i delområde väst samt över naturmark i delområde öst får tillfartsväg till avloppsreningsverk och småbåtshamn anordnas. För naturmarken (NATUR) och jordbruksmarken (NATUR₁) får gemensamhetsanläggning bildas (g).

Då det förekommer höjdskillnader inom flera tomter kan det bli aktuellt med markarbeten. I syfte att marknivåerna inte ska förändras drastiskt i området genom schaktning eller utfyllnad föreslås att stödmur får uppföras till en maximal höjd av 0,5 meter ovan marknivå där minsta horisontella avstånd mellan stödmurar är 2 meter (n₁). Bebyggelsen och markarbeten ska i möjligaste mån således anpassas efter områdets naturliga förhållanden för att smälta in och inte skapa en onaturlig bild från sjön. Vid uppförande av fler stödmurar inom fastigheten ska ett minsta horisontellt avstånd av 2 meter finnas. Mellanrummet får gärna slutta och beklädas med vegetation i syfte att murarna inte upplevas som en sammanhängande högre mur sett från vattnet.

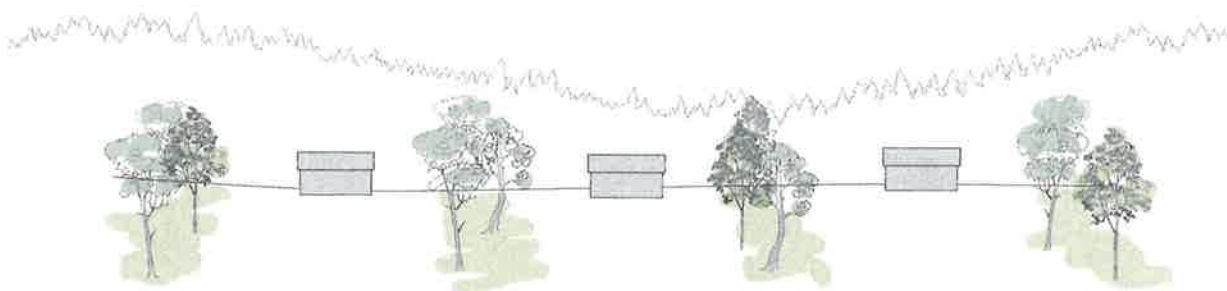
För tillkommande tomter föreslås att marken inom 4,5 meter från tomtgräns inte får förses med byggnad (::::). Förutom den del av tomten som angränsar mot gata föreslås även att inom 4,5 meter från tomtgränsen får markens höjd inte ändras (n₁) samt stödmur inte uppföras (n₂). Bestämmelserna syftar till att tomterna ska ansluta kringliggande mark på ett naturligt sätt. Utöver markens höjd föreslås även att fastigheterna får hårdgöras maximalt till en andel av 30 % per fastighet i syfte att bevara områdets karaktär samt fördröjnings- och infiltrationsmöjligheter. I begreppet hårdgjord yta innefattas ytor som ej är genomsläppliga som exempelvis takytor, asfalt och marksten. Anläggningar som trädäck omfattas inte av begreppet då det är genomsläppligt. I bestämmelse om maximal andel hårdgjord yta omfattas således inte byggnation av altan.



Ovan: Illustrationer över planenliga alternativ för höjdsättning av mark inom bostadstomt.



Ovan: Illustration över ej planenligt alternativ för höjdsättning av mark inom bostadstomt.



Ovan: Principskiss för bostadsbebyggelse med bevarad vegetation mellan fastigheter, längdsektion.

BEBYGGELSEOMRÅDEN

Inom delområde väst finns en äldre gårdsbebyggelse samt ett fritidshus. Gårdshuset är uppfört i en och en halv våning med eternitfasad och är idag obebott och nedgången. Till gården hör också en ekonomibyggnad. Fritidshuset är beläget längs strandlinjen ut mot udden. I närområdet finns ytterligare ett fritidshus vid vattnet samt en gårdsmiljö längs vägen i norr.

Den östra delen av planområdet är obebyggt. I närområdet, vid Ulveviken, finns ett antal fritidshus och enbostadshus längs vägen mot Dusserud.

Planförslag

Planförslaget syftar till att möjliggöra byggnation av bostadshus (B) inom planområdet. Även uppförandet av två småbåtshamnar (W) samt gemensamhetsanläggningar (g) möjliggörs. Inom delområde väst bekräftas även befintligt fritidshus, med viss möjlighet till utbyggnad.

Inom delområde väst föreslås 18 tomter möjliggöras inklusive befintlig gård och fritidshus. Kvartermark för bostäder är i planförslaget lokaliserad efter platsens förut-

sättningar, för att minimera intrånget på åkermarken och påverkan på friluftsvärdena vid udden. Även avstånd till befintligt fritidshus har tagits i beaktning.

Inom delområde öst föreslås 24 tomter. Lokalisering av kvartermark för bostäder är i planförslaget anpassat efter platsens förutsättningar. Strandområdet med uddar lämnas fri från exploatering för att bevara friluftsvärden och allmänhetens tillgång.

Föreslagna byggnader begränsas till en byggnadshöjd av 4,5 meter ($\langle 0.0 \rangle$) med en största takvinkel av 34 grader ($\langle 0.0 \rangle$). Höjden bedöms lämplig i förhållande till landskapsbilden från sjön och syftar till att möjliggöra uppförande av 1,5 våningshus. Största tillåtna byggnadsarea för huvudbyggnad föreslås uppgå till 150 m² respektive 60 m² för komplementbyggnad (e).

Tillkommande bebyggelse ska anpassas till områdets karaktär för minskad påverkan på landskapsbilden från sjön. Fasader ska beklädas med träpanel och färgsättas med kulör av matt jordton (f), vilket även avses omfatta slamfärg av traditionella kulörer. Tak ska utföras med matta material (f), vilket även avses omfatta plåttak med matt yta.



Ovan: Illustration över föreslagen utveckling inom Knutsbol, delområde väst samt öst.

Offentlig och kommersiell service

Planområdet ligger i närheten av tätorten Töcksfors, ca 3 km söder om Töcksfors centrum med offentlig service såsom vårdcentral och räddningstjänst. Inom tätorten finns även kommersiell service och arbetsplatser såsom handels- och industriområden.

Planförslag

Planens genomförande möjliggör bostäder i ett attraktivt tätortsnära läge och skapar därmed förutsättningar för ett ökat underlag till service i Töcksfors tätort.

Tillgänglighet

Nyttillkommande byggnader och tomter ska utformas tillgängliga för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga enligt Boverkets föreskrifter.

Planförslag

Planområdet bedöms kunna göras tillgängligt så att det uppfyller Boverkets föreskrifter.

FRIYTOR

Lek och rekreation

Planområdet ligger längs med sjön Foxen vilken är en del av riksintresseområdet DANO (Dalsland-Nordmarken). Området är riksintresse för friluftsliv och det rörliga friluftslivet bland annat på grund av dess naturvärden och särskilt goda förutsättningar för friluftaktiviteter. Foxen kännetecknas av en vildmarkskaraktär och har på grund av dess landskapsupplevelse, zoologi och rörligt friluftsliv bedömts ha högsta naturvärde i kommunens naturvårdsprogram.

Hela området är idag allemansrättsligt tillgängligt, dock är framkomligheten begränsad inom delar av områdena på grund av höjdskillnader och tät ungskog. Vissa stigsystem finns inom planområdet, särskilt vid udden i sydväst där det finns grillplats och spår uppläggning av kanoter. Ingen utmärkt lägerplats finns inom området.



Ovan: Befintligt fritidshus inom delområde väst.



Ovan: Utmärkta lägerplatser vid Dalslands kanal. Planområdets lokalisering markerad med röd streckad linje.

Planförslag

Rekreativvärdena inom området bedöms främst finnas vid udden inom det västra delområdet då denna är mest tillgänglig för sjön samt visar spår av användning. Udden planläggs i förslaget som allmän platsmark (NATUR) där det bedöms vara viktigt att vara restriktiv i förändring av miljön. Inom området måste därför marklov sökas för fällning av träd med en diameter större än 15 cm vid en stamhöjd av 1 meter (a) samt förändring av marknivåer mer än 0,5 meter (a) i syfte att minska bostädernas påverkan på naturen, områdets karaktär och möjlighet till friluftsliv.

I övrigt lämnas en fri passage på omkring 25 meter längs strandlinjen för att säkerställa allmänhetens tillgång.

Detaljplanen möjliggör etablering av småbåtshamn (W) inom båda delområdena vilket kan stärka tillgängligheten till Foxen, se vidare nedan.

Inom respektive delområde föreslås även att lekplats (lek) får anordnas inom naturmark. För delområde väst anges att lekutrustning inte ska färgsättas med skarp kulör (f) med hänsyn till den känsliga landskapsbilden i området. Lek-



Ovan: Befintlig gårdsmiljö inom delområde väst.

utrustning bör vara av dovre toner eller av naturliga material som väl smälter in i omgivningen. För delområde öst anges ingen liknande bestämmelse då landskapsbilden inte är lika känslig inne i Ulveviken. För lekplatserna får gemensamhetsanläggning bildas (g). Vidare gäller utökad marklov även inom område för lekplats.

VATTENOMRÅDEN

Planområdet berör vattenområden i sjön Foxen. De berörda områdena består av vikar med öppet vatten samt vegetation av vass. Även våtmarksområde inom delområde öst inräknas i vattenområdet. Inom ramen för naturvärdesinventeringen utfördes dykning inom vattenområdena där bottenvegetation och djurliv undersöktes. Inom delområde väst bedömdes ett område inneha ett visst naturvärde, klass 4, där området utgör en skyddad uppväxtmiljö.

Planförslag

Planförslaget möjliggör för två småbåtshamnar (W₁) i anslutning till de olika delarna av planområdet. Bryggornas placering är anpassade efter naturvärdesinventeringens observationer i syfte att minska påverkan på området av visst naturvärde samt minska behovet av åtgärder på sjöbotten såsom muddring. Ytor för småbåtshamn (V₁) avsätts även på land för att möjliggöra mindre servicebyggnader i anslutning till vattenområdena. För småbåtshamnarna får gemensamhetsanläggningar bildas (g).

STRANDSKYDD

Enligt miljöbalken 7 kap 13 § är strandskyddet syften att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden samt bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv på land och vatten.

Planområdet berörs delvis av det generella strandskyddet, 100 meter från Foxen och delvis av det utvidgade strandskyddet, 200 meter. Delar av fastigheten är utpekad som LIS-område vilket kan användas som ett särskilt skäl vid dispens och upphävande av strandskyddat område.

Planförslag

Strandskyddet föreslås upphävas (a₁) inom kvartermark för bostäder (B), avloppsreningsverk (E₁), lokalgata (GATA₁), småbåtshamn (W₁) samt inom den naturmark där lekpark får anordnas (lek). Då delar av området är utpekad som LIS-område finns särskilt skäl för ett upphävande enligt Miljöbalken 7 kap 18 c §. De bostäder som möjliggörs bedöms kunna förbättra underlaget för olika typer av service och näringsverksamheter i Töcksfors. Övrig mark inom strandskyddsområdet planläggs som naturmark där strandskyddet kvarstår.

Ett upphävande av strandskyddet bedöms inte påverka strandskyddets syften då ersättningsmiljöer för djur- och växtliv i hög utsträckning finns. Allmänheten kommer även fortsatt att ha tillgång till strandlinjen då fripassage kommer att säker-



Ovan: Udden, vy mot söder.

ställas i detaljplan med en bredd av ca. 25 meter. Detaljplanens avgränsning har även gjorts med hänsyn till de befintliga friluftsvärderna vid udden.

GATOR OCH TRAFIK

Delområde väst angörs via enskild grusväg från norr. Vägen är kuperad och relativt smal. Vägen är idag försedd med låst bom och bedöms endast nyttjas av fastighetsägarna i området. I norr ansluter vägen en mindre väg mot Töcksfors centrum samt till E18.

Delområde öst har idag ingen utbyggd infrastruktur. Öster om området finns grusad väg mot Dusserud vilken ansluter till E18, samt den mindre vägen mot Töcksfors centrum. Alla vägar i närområdet är enskilda med undantag för E18.

Planförslag

Ett plangenomförande skulle innebära en ökning av trafik.

För delområde väst möjliggörs 17 nya tomter vilket skulle kunna innebära en ökning av 102 resor till och från området per dag om varje enskilt hushåll gör sex resor. Befintlig lokalgata föreslås förlängas in i området (GATA₁) med ett vägområde på 8 meter.

För delområde öst möjliggörs 24 tomter vilket skulle kunna innebära 144 resor till området per dag. Till området finns ingen befintlig väg varav utbyggnad av lokalgata (GATA₁) föreslås mot Dusserudsvägen där trafikstringen bedöms inrymmas. För att sammankoppla delområde öst till Dusserudsvägen krävs anläggning av lokalgata över fastighet Töcksmarks Bön 1:18.

Lokalgatorna inom båda delområden ska beläggas med grus (beläggning) i syfte att bevara karaktären i området. Huvudmannaskapet för gatorna är enskilt vilket överensstämmer med dagens användning och traditionen i området. Planförslaget möjliggör att markreservat för gemensamhetsanläggning (g) får bildas.

Parkering i området föreslås ske inom den egna fastigheten.



Ovan: Befintligt vägnät i området.



Ovan: Väg ner till delområde väst.

Gång och cykeltrafik

Gång och cykeltrafik från bostäderna i delområde väst sker i blandtrafik. Det bedöms finnas goda möjligheter till att färdas säkert med gång- och cykel in till centrum. Från delområde öst finns inget mindre sammanhållande vägnät.

Planförslag

Gång- och cykel föreslås fortsatt färdas i blandtrafik från delområde väst. För delområde öst kan koppling över naturmark anläggas från delområdet till den mindre grusvägen i norr. Kopplingen skulle innebära att fotgängare och cyklister kan färdas till centrum utan att behöva färdas längs E18.

Kollektivtrafik

Närmaste hållplatser är belägna längs E18 vid Källhultets industriområde samt Skålerud. Avståndet från delområdena till närmaste hållplats är ca. 3 km.

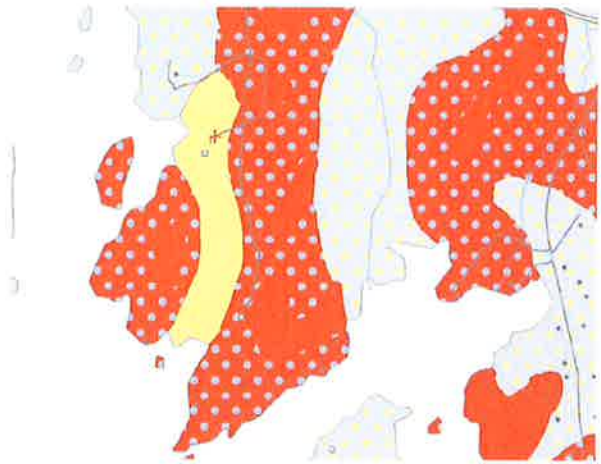
Hållplatserna trafikerar av Värmlandstrafik linje 700 mellan Töcksfors-Karlstad samt bussar mellan Stockholm-Oslo.

Planförslag

Planförslaget föreslås inga ändringar.

Geotekniska förhållanden

Enligt SGU dominerar området av ett grundlager av berg med ett tunt eller osammanhängande ytlager av morän, men också ett parti med åkermark som har ett grundlager av lera-silt samt ett område med grundlager morän med ytlager av lera-silt. Området är mycket kuperat. Jorddjupet är grunt och berg i dagen har konstaterats inom båda delområden. Jorddjupet är större inom åkermarken.



Ovan: Utdrag ur SGUs jordartskarta 1:25000- 1:100000.

En geoteknisk undersökning har genomförts vilken okulerat bekräftar SGUs underlag. Stabiliteten i området bedöms i huvudsak tillfredställande med lokala avvikelser. Inom åkermarken i det västra delområdet bedöms totalstabiliteten ej tillfredställande. Inom större delen av planområdet förväntas endast mycket små sättningar uppstå vid tillkommande last.

Planförslag

Bebyggelse föreslås till största del inom de områden som har ett tunt jordtäckte på berg eller morän. Marken bedöms som tillfredställande stabila och planerade byggnader kan grundläggas ytligt.

Förorenad mark

Det föreslagna planområdet utgörs idag av orörd naturmark i form av bergigt skogslandskap, avverkad/starkt utglesad skog och ett mindre parti med åkermark. Det finns ingen tidigare markanvändning som ger anledning att misstänka att marken ska vara förorenad.

Planförslag

Om markföroreningar påträffas under mark-, sprängschakt-, eller fyllnadsarbete ska tillsynsmyndighet kontaktas enligt miljöbalken 10 kap 11§.

Radon

Enligt översiktlig inventering är delar av området beläget inom normalriskområde. I övrigt så är området beläget inom lågriskområde. För mark som klassas som normalriskområde för radon gäller generellt att man inte kan utsluta förhöjd risk för markradon lokalt. Därför föreskrivs, enligt anvisningar från Boverket, att grundläggning ska utföras radonskyddande. Kravet innebär att byggnadsdelar som står i kontakt med jorden utformas så att luft från marken förhindras att tränga in i byggnaden. Speciell uppmärksamhet måste därvid ägnas åt håltagningar i golvet för genomföringar etc. Åtgärder för att klara tillåten radonhalt inne i byggnader utförs vid projekteringen av nybyggnationen.

Planförslag

Vid normmarkriskområde ska markradonundersökning göras av byggherren i samband med bygglovsprövning om inte byggnation sker i radonsäkert utförande. Vid lågradonmark krävs inga speciella skyddsåtgärder för radon vid grundläggning, varav i sådana områden ingen åtgärd föreslås.

STÖRNINGAR OCH RISKER

Buller

Planområdet är inte beläget i närheten av någon stor väg. Minsta avstånd till E18 är ca. 400 meter.

Planförslag

Ett plangenomförande skulle kunna innebära en trafikökning med 108 resor till delområde väst och 144 resor till delområde öst. Beräknad trafikmängd bedöms inte ge upphov till bullerstörning.

Risk för skred

Inom planområdet finns förutsättningar för ras och skred. Aktsamhetsområdena är belägna inom det västra delområdets västra och sydvästra delar där marken består av silt - lera med ett jorddjup av ca. 1-3 meter. Övriga områden har i den geotekniska undersökningen bedömts vara tillfredställande stabila.

Planförslag

Ingen bebyggelse föreslås inom skredkänsliga områden.

Risk för luftföroreningar

Planförslaget bedöms inte ge upphov till ökade utsläpp av hälsofarliga ämnen. En viss lokal trafikökning antas medföra en ökning av avgasutsläpp i området men ökningen bedöms vara ringa.

Farligt gods

E18 är primär led för farligt gods. Planområdets nordligast punkt är beläget på ett avstånd av ca. 400 meter till E18 varav risker gällande farligt gods inte bedöms finnas.

Anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet

Byggande inom vattenområde kan vara anmälnings- eller tillståndspliktig vattenverksamhet enligt Miljöbalken.

Planförslag

Planen möjliggör för utbyggnad av två småbåtshamnar (W₁). Ny bebyggelse i vattenområde och anläggande av brygga kräver anmälan eller tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kap. MB.

Anläggande av avloppsanläggning för max 200 pe (personekvivalenter) kräver ansökan om tillstånd hos miljönämnden (13 § förordning 1998:899).

Vid en fullt genomförande kan även tillståndsplikt för vattenverksamhet bli aktuellt för uttag av grundvatten.

Störande ljus

Planförslaget innebär en trafikökning i områdena. Längs vägarna finns dock inga bostäder som bedöms påverkas negativt av störande ljus.

Planförslag

Planförslaget bedöms inte innebära störande ljus för närboende eller mot sjön.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Spill- och dricksvatten

Området omfattas inte av det kommunala verksamhetsområdet för VA.

Inom planområdet sker inget uttag av dricksvatten för närvarande. Närmaste registrerade dricksvattenbrunn till delområde väst finns inom Knutsbol 1:4, troligt är också att det finns en inom Knutsbol 1:21. Vid delområde öst finns närmaste registrerade brunn på ett avstånd av ca. 220 m, men troligt är att närmaste brunnar är ca. 150 från respektive delområde.

Planförslag

Befintliga vattentäkter i anslutning till planområdet bedöms inte påverka uttagsmöjligheterna inom respektive delområde.

Gällande dricksvatten föreslås dricksvattenbrunnarna placeras inom naturmark (NATUR) där kvantitet och kvalitet kan säkras i enlighet med vad VA-utredningen föreslår. I delområde väst föreslås placering i norra delen av området och i delområde öst föreslås placering i nordöst.

Gällande spillvatten föreslås avloppsanläggningar i form av minireningsverk, vilka bör drifas som gemensamhetsanläggning (g). I allmänna råden för små avloppsanläggningar (HVMFS 2016:17) rekommenderas att anläggningens avstånd till bostadsbyggnad uppgår till minst 10 meter från anläggningens ytterkant och minst 4 meter från fastighetsgräns. Reningsverket föreslås i delområde väst att placeras i sydväst intill föreslaget vattenområde för småbåtshamn. Minsta avstånd till kvartersmark för bostäder uppgår till ca. 66 meter. Utsläpps av renat avloppsvatten föreslås ske via sjöförlagd ledning. Längd, sträckning och djup studeras vidare inför en tillståndsansökan.

Det finns även möjlighet för intilliggande fastigheter Knutsbol 1:12 samt 1:21 att ansluta sig till drickvattenbrunn och avloppsanläggning.

För delområde öst föreslås reningsverket placeras i den västra delen med utsläppspunkt mot närliggande myr eller bäck. Minsta avstånd till kvartersmark för bostäder uppgår till ca. 43 meter vilket innebär minst ca. 48 meter till närmaste bostad. Placeringen innebär att huvuddelen av delområdets tomter bedöms kunna avslutas via självfall.

Dagvatten

Området består idag av naturmark där största delen har en medelhög genomsläpplighet enligt SGUs översiktliga kartering. Dagvattnet infiltreras i marken och leds sedan vidare till Foxen.

Planförslag

Planförslagets placering av kvartersmark har gjorts med hänsyn till områdets topografi. Naturliga lågpunkter lämnas och släpp av naturmark (NATUR) lämnas mellan kvartersmarken dit vattnet kan avledas. Vidare föreslås marken i minsta möjliga mån hårdgöras. Marken får hårdgöras maximalt till en andel av 30% per fastighet. Lokalगतorna beläggas med grus (beläggning). Områdets naturliga infiltration och avrinningsförhållanden bedöms fortsatt vara goda vid ett plan genomförande.

För planområdet finns inga skyfallskarteringar. MSBs översvämningskartering visar påverkan på befintligt fritidshus inom delområde väst vid ett 100 årsflöde. Ny föreslagen kvartersmark för bostäder påverkas inte vid ett 100 årsflöde.

Värme

Tillkomna bostäders värmeförsörjning ska ske med långsiktigt hållbara energilösningar.

El, telefon och IT

Inom delområde väst finns markförlagda elledningar i nordöstra delen.

Planförslag

Befintliga elledningar inom delområde väst är belägna inom tre områden för kvartersmark för bostäder (B). Elledningarna föreslås flyttas vid byggnation inom berörda områden.

Inom delområdena föreslås ytor för transformatorstation (E₂). Gemensamhetsanläggning (g) möjliggörs.

Avfallshandling

Avfallshämtning sker för delområde väst idag vid infarten ner till Knutsbol. Vägen ner till delområdet är försedd med bom.

Planförslag

Avfallshandlingen föreslås inom delområdena och sopbil får angöra områdena. Väg och återvändszon är dimensionerad för att sopbil ska kunna vända utan att behöva backa.

5. KONSEKVENSER AV PLANENS GENOMFÖRANDE

Planområdet ingår i LIS-området Knutsbol och där nya bostäder i området bedöms kunna förbättra underlaget för olika typer av service och näringsverksamheter i Töcksfors. Planförslaget innebär ett flertal bostäder i ett tätortsnära och attraktivt område.

Planområdet är beläget intill Foxen som har höga friluftsvärden och omfattas av två riksintressen. Planförslaget påverkar riksintressebeskrivningen av Foxens vildmarkskaraktär. För att minska påverkan på landskapsbilden och allmänhetens tillgång till friluftsliv har planförslaget anpassat utformningen av bebyggelse och reglerat hur mark och vegetation får förändras, som exempelvis bevarande av udden samt träddridå mot vattnet. Delområde väst har i planarbetet bedömts vara mer känsligt varav det har reglerats i större utsträckning än delområde öst.

Planförslaget har även anpassats utefter befintlig åkermark för att minska påverkan på denna. Syftet med planläggning av åkermarken är att den fortsatt ska kunna brukas för att åkermarkens värde av potentiell resurs inte ska gå förlorad.

6. GENOMFÖRANDE- FRÅGOR

Detta avsnitt har till uppgift att redovisa de organisatoriska, fastighetsrättsliga, ekonomiska och tekniska åtgärder som behövs för att åstadkomma ett samordnat och ändamålsenligt genomförande av detaljplanen. Genomförandefrågornas beskrivning har ingen rättsverkan. Avsikten med beskrivningen är att den skall vara vägledande vid genomförandet av detaljplanen.

ADMINISTRATIVA FRÅGOR

Lovplikt

Utökad marklovplikt gäller för fällning av träd samt större förändringar av marknivå inom majoriteten av användningsområde för naturmark (**NATUR**). För träd gäller att marklov krävs för fällning av träd med en diameter större än 15 cm vid en stamhöjd av 1 meter (**a₂**). För marknivåer gäller att marklov krävs för förändrad marknivå mer än 0,5 meter (**a₃**). Bestämmelserna syftar till att vara restriktivt gällande förändring av naturmiljön och alltför påtagliga ingrepp genom schaktning/utfyllnad i området för bevarande av landskapsbilden.

Genomförandetid

Genomförandetiden är 10 år från den dagen planen fått laga kraft. Åren bestäms utifrån rimligheten att genomföra planen. Under genomförandetiden har fastighetsägaren en garanterad rätt att bygga i enlighet med detaljplanen och detaljplanen får inte ändras utan att synnerliga skäl föreligger. Efter genomförandetidens utgång fortsätter detaljplanen att gälla, men kan då ändras eller upphävas utan att fastighetsägaren har rätt till ersättning för till exempel förlorad byggrätt.

Planavgift

Plankostnadsavtal har tecknats mellan Årjängs kommun och exploatör. Planavgift ska ej tas ut i samband med bygglovprövning.

ORGANISATORISKA FRÅGOR

Huvudmannaskap

Huvudmannaskapet inom allmänna platser är enskilt vilket kräver särskilda skäl. I närområdet finns inga allmänna platser med kommunalt huvudmannaskap vilket innebär att det blir en mer enhetlig förvaltning i området med enskilt huvudmannaskap.

Ansvarsfördelning

Ansvarsfördelning mellan kommunen och andra aktörer.

Vad ska göras?	Vem gör?
Initierande och bekostande av plan	Exploatör
Upprättande av plan	Årjängs kommun
Utbyggnad, underhåll och drift av allmän platsmark samt småbåtshamn	Exploatör
Byggnation inom kvartersmark	Exploatör
Fastighetsbildningsåtgärder	Lantmäteriet

Avtal

Ett plankostnadsavtal har tecknats. Planens genomförande kräver inga exploateringsavtal eller övriga avtal.

FASTIGHETSRETTSLIGA FRÅGOR

Fastighetsbildning

Fastighetsbildning får ske med stöd av detaljplanen. Exploatören initierar och bekostar fastighetsbildningen.

Servitut, gemensamhetsanläggningar, samfälligheter och ledningsrätter

Gemensamhetsanläggningar behöver bildas för naturmark, jordbruksmark och lokalgata, tekniska anläggningar samt småbåtshamn. Möjlighet till inrättande av gemensamhetsanläggning säkerställs genom planbestämmelse (**g**). Exploatören ansvarar för ansökandet och bekostar bildandet.

EKONOMISKA FRÅGOR

Planekonomi

Planens kostnader uppbärs av exploatören. Inga kostnader för Årjängs kommun kommer att uppstå till följd av ett genomförande av detaljplanen.

Inlösen, ersättning

För anläggande av gata över fastigheten Töcksmarks Bön 1:18 krävs inlösen vilket exploatören bekostar.

Lantmäteriet utreder och fastställer ersättningsnivåer och former för åtkomst (rättighet) av mark.

TEKNISKA FRÅGOR

Utförda tekniska utredningar:

- VA-utredning, 2020-06-08
- Geoteknik, 2020-06-02
- Naturvärdesinventering, 2020-06-19

TILLSTÅND

Lista med möjliga tillstånd som behöver sökas.

- Dispens från strandskydd, 7 kap 18 §
- Anmälan/tillstånd för vattenverksamhet, 11 kap MB
- Ansökan om tillstånd för anläggande av avloppsanläggning, 13 § förordning 1998:899

Vid en fullt genomförande kan även tillståndsplikt för vattenverksamhet bli aktuellt för uttag av grundvatten.

7. MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

Planbeskrivningen är upprättad av SBK Värmland AB genom samhällsplanerare Marielle Nilsson och landskapsarkitekt/samhällsplanerare Eva-Marie Samuelsson i samarbete med kommunarkitekt Daniel Nordholm.

Ärjäng 2020-06-30

Eva-Marie Samuelsson
*Landskapsarkitekt/
Samhällsplanerare*

Marielle Nilsson
Samhällsplanerare

Daniel Nordholm
Kommunarkitekt

Version 1.00
Projekt 7512
Upprättad 2020-06-19
Reviderad



Naturvärdesinventering tillhörande
detaljplan för del av Årjäng
Knuttbol 1:7, Årjängs kommun

HENRIC ERNSTSON KONSULT

1 Sammanfattning

En naturvärdesinventering har skett i samband med arbetet att ta fram en ny detaljplan för att undersöka om området hyser värdefulla livsmiljöer och/eller arter som indikerar högt naturvärde.

En inventering är gjord enligt den standard som är framtagen för naturvärdesinventering, SS 199000:2014, enligt denna standard beskrivs naturområden med betydelse för den biologiska mångfalden. En naturvärdesinventering ska enligt standarden resultera i avgränsade, bedömda områden av positiv betydelse för den biologiska mångfalden och omfattar inte andra tjänster t.ex. ekosystemtjänster så som vattenrening, fotosyntes, osv.

En kartering av bottenmiljön i form av dykning utefter stråk har också företagits i och med inventeringen. Vid dessa har alla växter och djur som observerats noterats och botten har på så sätt kunna klassats.

Inventeringsområdena består till största delen av kalhygge i olika grad av återväxt, dominerar gör lövuppslag. I ett av områdena finns lövvegetation lämnad i form av björk och i båda områdena är träden närmast strandlinjen sparade.

Vid inventeringen av området har ett område, en del av en vik, som består av vass, bedömts nå upp till naturvärdeklass 4, visst naturvärde. Detta främst som uppväxtområde då området är skyddat och vid inventeringen noterades rikligt med småfisk i området. Vassen är lite djupare i området och det finns en stor vattenomsättning i vilket gör att miljön bedöms hys vissa biotopvärden. Botten i övriga delar bedöms inte nå upp till naturvärdesklass.

Henric Ernstson



Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	2
2	Bakgrund / Inledning.....	4
3	Syfte med naturvärdesinventering.....	4
4	Avgränsning och metodik.....	4
4.1	Nivå och detaljeringsgrad.....	4
4.2	Naturvårdsarter	4
4.3	Karteringsunderlag.....	5
5	Allmän beskrivning av området	5
5.1	Delområde väster	5
5.2	Vegetation och transekt.....	7
6	Delområde öst.....	8
6.1	Vegetation och transekt.....	9
7	Naturvärdesobjekt	11
7.1	Delområde 1	12
8	Referenser:	13
8.1	Referenser internet:.....	13
9	BILAGA 1	14
9.1	Bedömningsgrund.....	14





2 Bakgrund / Inledning

Naturvärdesinventeringen har utförts som en del av planarbete för del av Årjäng Knustbol 1:7, Årjängs kommun.

3 Syfte med naturvärdesinventering

Syftet med inventeringen är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av positiv betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och naturvärdesbedöma dessa. I rapporten finns områdets karaktärer utifrån naturmiljö beskrivna, även om dessa inte bedöms nå naturvärdesklass.

4 Avgränsning och metodik

Metodik som har använts följer SS 199000:2014. Det huvudsakliga syftet med en naturvärdesinventering är att beskriva och värdera naturområden med betydelse för den biologiska mångfalden. En naturvärdesinventering ska enligt standarden resultera i avgränsade, bedömda områden av positiv betydelse för den biologiska mångfalden.

En naturvärdesinventering omfattar endast naturvärdens betydelse för biologisk mångfald, inte andra tjänster t.ex. ekosystemtjänster så som vattenrening, fotosyntes, osv. Att bedöma dessa aspekter kräver andra bedömningsgrunder. NVI omfattar endast ett litet mått av landskapet och är inte någon landskapsekologisk analys som kan göras betydligt mer omfattande och detaljerad. NVI omfattar varken konsekvensbedömning eller bedömning av framtida naturvärde. En NVI ger inget direkt svar kring exploateringskänslighet eller utvecklingspotential.

Med naturvårdsobjekt menas här ett geografiskt avgränsat område med naturvärde som utgörs av en dominerande naturtyp och som tilldelas en gemensam naturvärdesklass.

I området har det också skett dykning för att identifiera objekt utefter transekter som har lagts för att få en representativ bild av områdets botten och dess djur- och växtliv. Utmed transekterna har alla växter och djur som observerats noterats.

4.1 Nivå och detaljeringsgrad

Inventeringen har genomförts genom att studera tillagning material samt ett fältbesök den 29:e maj, samt den 15:e juni, vädret vid investeringstillfällena var klart väder med sol.

Inventeringen har skett på fältnivå, nivån har varit detaljerad med tillägg för naturvärdesklass 4, biotopskydd och värdeelement. Värdeelement som har identifierats i fält är värdefulla träd i form av grova träd eller träd med särskilt naturvärde (så som grova aspar, äldre tall, grova sälgar osv.) och skyddade kärlväxter och lavar.

4.2 Naturvårdsarter

Naturvårdsarter avser arter som indikerar att ett område kan ha naturvärde eller som i sig själv är av särskild betydelse för den biologiska mångfalden. Med naturvårdsarter avses i fallet NVI arter som är skyddade, rödlistade, är typiska arter, ansvarsarter och signalarter. Det är endast de naturvårdsarter som bedöms vara relevanta som ska användas vid en naturvärdesbedömning t.ex. ska signalarter endast beaktas i den geografiska zonen och området samt livsmiljön där de indikerar på naturvärde. Vid fynd av naturvårdsarter ska detta stå i relation till vad som kan förväntas i det enskilda fallet. Naturvärdesarter i detta fall är hämtade från artportalen och utgörs av arter kopplade till skog samt limnisk miljö.

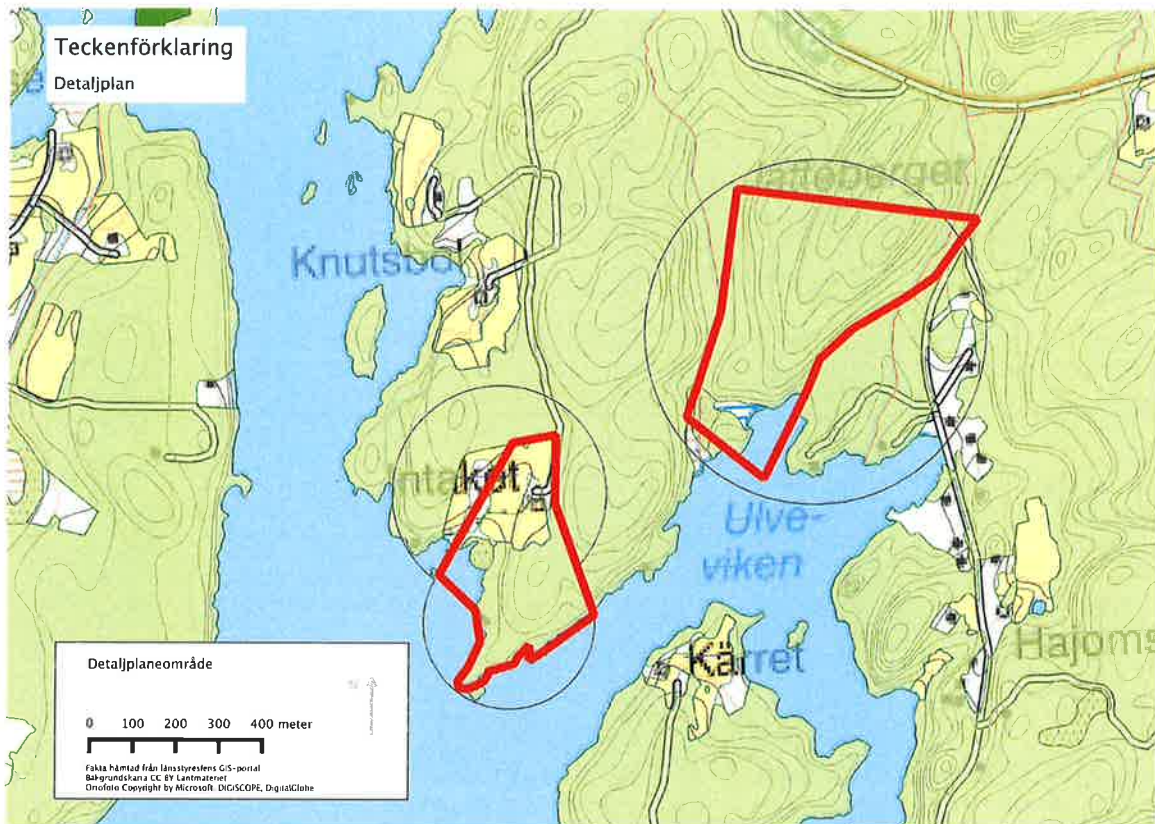


4.3 Karteringsunderlag

Vid förstudie inför inventeringen har följande underlag använts:

- Utdrag från ArtDatananken 2020-05-27
- Skogsstyrelsens WMS-tjänst med nyckelbiotoper, naturvärden och sumpskogar
- WMS-tjänst
 - Nyckelbiotoper, biotopskydd och naturvärdesobjekt, sumpskogar (skogsstyrelsen) 2020-05-20
 - Våtmarksinventeringen 2020-05-20

5 Allmän beskrivning av området



Karta över detaljplaneområdet.

Området består av två stora delområden, ett östligt och ett västligt. Båda områdena består till största delen av kalhygge. I det västra området finns förutom hygge också en ursprunglig bondgård med tillhörande åkermark.

5.1 Delområde väster

Området består till stora delar av ett stort hygge med rikligt lövuppslag, utmed strandkanten finns inslag av träd kvarlämnat och längst ut i området finns en udde med lågväxt vegetation av främst tall. I området kring udden finns inslag av vass och vid båda fältbesöken noterades kråka samt fiskmåsar flygande kring udden. I området kring den gamla gården finns stora öppna ytor med gammal åkermark, åkermarken är gammal slåttermark och inga





naturvärdsarter är noterade vid fältbesöket. I viken nedanför åkermarken finns ett vassbälte mellan befintlig iläggingsplats av båtar som går över till klippor i sydost utanför vassbältet.



Foto från gården med åkermarken.



Foto från gården med åkermarken ned mot viken ned mot sjön.



Foto mot höjdryggen i kalhygget.



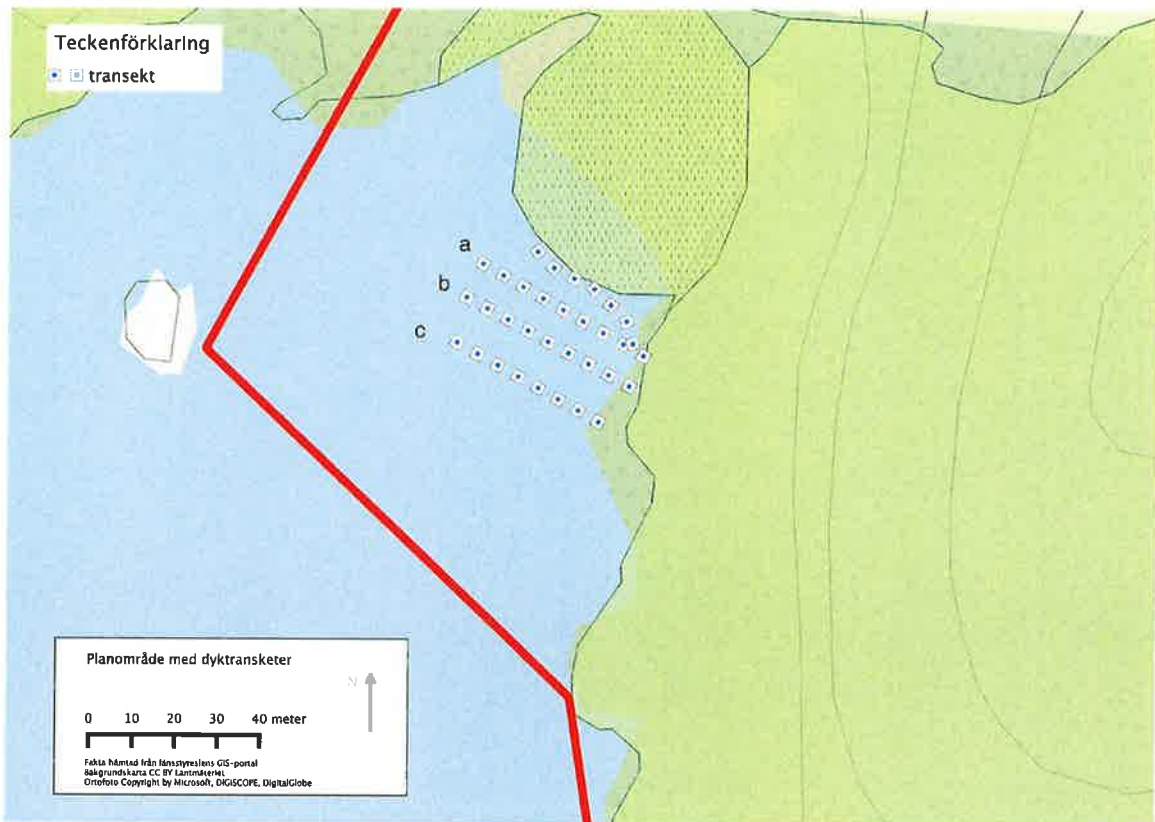
Foto över gamla kalhygge med överståndare samt högstubbe.



Foto över udden strax söder om inventeringsområdet. Ett vassbälte ligger kring udden.



5.2 Vegetation och transekt



Detaljerad karta över transekter.

Bottenvegetationen undersöktes längs tre transekter med en längd om ca 50 meter vardera, samt genom en transekt utmed vasskanten.

Transekter a – c gav relativt samstämmig bild av miljön, de första 5 meterna var djupet ca:1,2 meter till 1,9 meter, och i denna zon växer styvt braxengräs i en tjock sedimentbotten, I området är det inte tätt växtlighet utan glesst bevuxet. Nedanför 1,9-2 meters djup saknas vegetation mer eller mindre, endast enstaka fynd av hårslinga utmed transekt a. Botten består av mer än 10 cm lös sedimentation.

Vid transekt utmed vasskanten noterades endast näckrosor och gammal vasstubb, dock noterades fiskyngel inne bland vassen i stora stim, detta är i den vattenvolym som vattnet var uppvärmt och mycket grunt.

Skal av vanlig dammussla återfanns utmed transekt c men inga levande musslor noterades.



Braxengräs i den yttigaste delen, närmast flytvegetation, detta sträcker sig den första metern ner i vattnet.

6 Delområde öst

Området det ligger utmed en höjdrygg som är avverkad, i områdets västra delar blir det blötare och övergår till våtmark, sumpmark som avvattnas i viken och vassbältet i viken. Längst söder ut i området, söder om viken finns en tallbeklädd höjdrygg med fina gamla lågvuxna tallar.



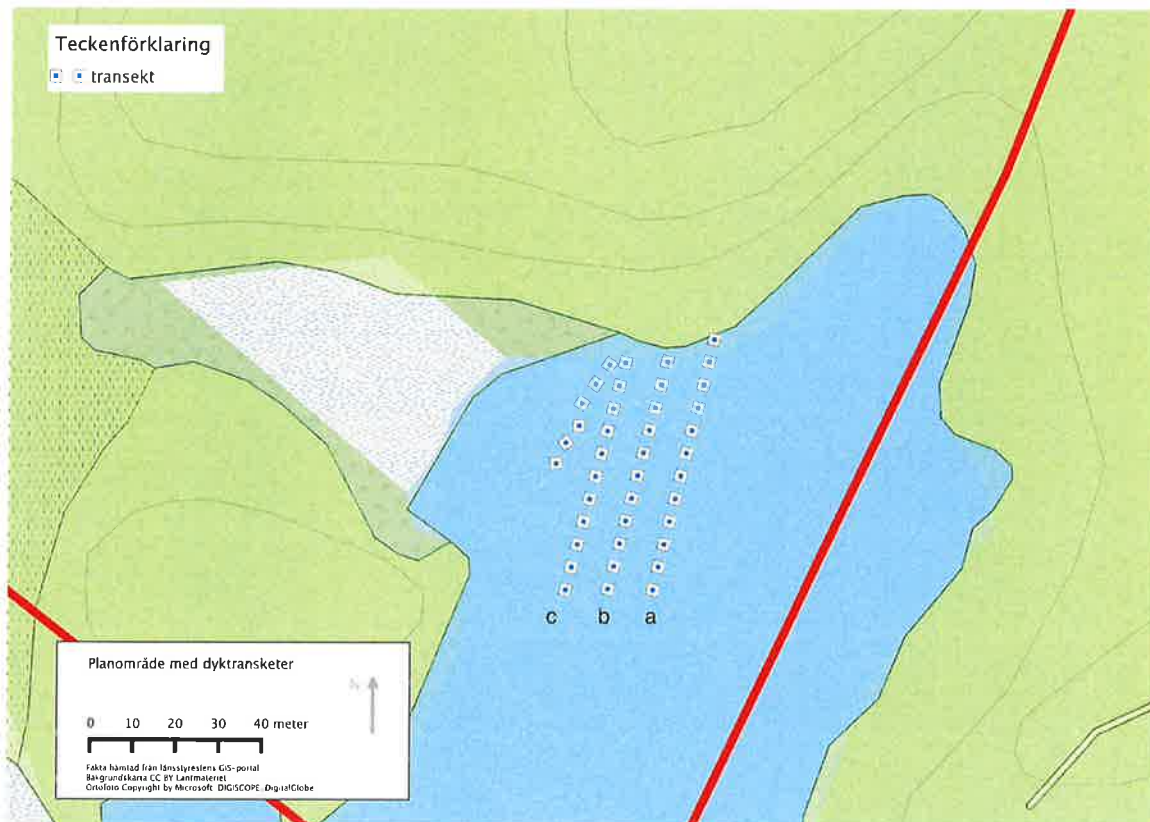
Foto över kalhygge som inte har börjat att växa upp.



Foto över kalhygge och västra delarna av området som är fuktigare.



6.1 Vegetation och transekt



Transekter utmed vilken inventeringen av arter har skett.

Bottenvegetationen undersöktes längs tre transekter med en längd om ca 80 meter vardera, samt genom en transekt utmed vasskanten.

Transekter a – c gav relativt samstämmig bild av miljön, de första 15 meterna var det väldigt grunt, ett par decimeter, för att i slutet av transekterna bli ca 3 meter som djupast. I vattenvolymen, och utmed varje transekt





noterades träd ligga på botten av viken. Bottensedimentet består av ett tjockt lager av lätt sediment. Längs vasskanten noterades bland annat gul näckros, gropnate, inslag av ålnate och hårslinga. Skal av vanlig dammussla samt braxengräs återfanns också utmed två transekter.

Närmast strandkanten finns inslag av grusbotten och mer vegetation.



Foto över botten, då inga träd eller annan vegetation finns i området.



Foto över tomt skal av vanlig dammussla.